

ПРОЦЕС ПО ОКУЛТУРЯВАНЕ

Даяна Проконова

НХА, Приложен факултет, катедра по Текстил- изкуство и дизайн, България, София
e-mail: dayana.prokopova@abv.bg

Dayana Prokopova

NAA, Applied art faculty, Department of Textile- art and design, Bulgaria, Sofia
e-mail: dayana.prokopova@abv.bg

ABSTRACT

In Bulgarian language, the word 'culture' comes from the Latin cultura or colo/colere and means education, development, cultivation, preservation.

The process of culturizing is the foundation of human kind's development and is a sign of a community's evolution. It is an act of recognition and inclusion of the unknown and is always an act of overcoming of the opposition: nature - culture. Therefore, namely this act results in favour of man and his daily life.

Regarding textile, this process is being manifested through the transition of a wild, natural product into a ductile, able to be treated material, from which to be produced a completed handiwork - thread, fabric, cloth. First, there must be found an object from the surrounding environment, which needs to pass through the process of almost complete destruction. Then, comes the next step: the process of creating something new - derivative.

Symbolically, the culturizing itself personifies (manifests) our ancestors' view over the eternal life of the Soul whose aim is to become more developed and clean with each next reincarnation. The same is the principle of the culturizing itself, namely: life-death-life.

In my work "In the beginning was the Word", I represent the relation between the cultural inheritance and the evolution, which actually originates from the will of the past. My work is an eight meter-long fabric with the word Bulgaria written in Glagolitsa alphabet. It carries the spirit of the past through the use of not entirely treated textile materials and through our old alphabet that is no longer used in Bulgaria. Later, this process reached a point where this fabric was deformed and then transformed/turned into clothes. Namely, this is the process of culturizing - bringing to life a piece of a past era.

Key words: culture, culturizing, process, textile, fabric.

Думата "култура" в българския език произхожда от латинското cultura, идващо от colo, colere и дава значение за образование, възпитание, развитие и култивиране, съхраняване. [1]

Процесът по окултуряване играе най-съществена роля в развитието на човечеството и е признак за еволюцията на една общност. То е дейност по припознаване и приобщаване на непознатото и винаги представлява преодоляване на опозицията природа/култура. Като целта на тази дейност е резултатът от нея да бъде от полза на човека в неговия бит.

В текстилно отношение този процес се олицетворява от превръщането на див, природен продукт в податлив на обработка материал, от който да се произведе друго готово и завършено изделие - нишка, тъкан, дреха. На първо място това започва с откриване на обект от заобикалящата го среда, който да премине през процес на почти пълно унищожаване, за да може да достигне до следващия етап - създаване на нещо ново-производно.

Погледнато символично окултуряването олицетворява представата на предците ни за

вечния живот на душата, чиято цел е във всяко следващо въплъщение да е по-напреднала и чиста. На същия принцип става и окултуря-

вания процес, на принципа: живот - смърт - живот.

Фигура 1

В работата ми "В началото бе Словото" представям връзката между културното наследство и еволюцията, произхождаща от завещанието на миналото. Работата предствлява осемметрова тъкан с надпис "България" на глаголица. Тя носи духа на миналото чрез използ-

ването на ненапълно обработени текстилни материали и старата азбука, като по-късно се достига до превръщане на тази тъкан в дрехи. Именно този процес е нагледно окултуряване - вдъхване на нов живот на една отминала епоха.

Фигура 2

"В началото бе Словото" изхожда от Новия завет и по-специално от първите пет стиха на "Евангелие от Йоан". Словото е в основата на всичко. Всичко произлиза от Словото и без него всичко става безсмислено и губи своето значение.

Логос (λογος) Слово - в класическата Гръцка философия се отнася за универсалната божествена логика. Логосът е една вечна и непроменлива истина, съществуваща от времето на творението, което първоначално означава "основа", "мнение", "очакване", "слово", "реч", "логика".

В свободната енциклопедия (Уикипедия) **Слово** може да се отнася за: дума, реч, "буква Слово" - буква от глаголицата, а кирилският

аналог е "С". В Библията думата Логос е преведена, като "Слово", като в нея се казва, че първоначално било Словото и чрез него всичко е създадено. [2]

Светото Евангелие започва със следните думи:

"1:1 В началото бе Словото; и Словото беше у Бога; и Словото бе Бог.

1:2 То в начало беше у Бога.

1:3 Всичко това чрез Него стана; и без Него не е ставало нищо от това, което е станало.

1:4 В Него бе животът и животът бе светлина на хората.

1:5 И светлината свети в тъмнината; а тъмнината я не схвана." [3]

Фигура 3

От тези древни редове разбираме, че животът се е породил от Словото, а То, произхождайки от Бога се възприема като светлината на Света. Това означава, че Словото ни свързва с божественото начало. Словото е инструментът за общуване на едно по-високо ниво, чрез което хората могат да се учат, да помнят историята си и така да съграждат живота си все по-добър и достоен. Първата писменост на един народ е многозначителна и изпълнена със съдържание, несравнимо с днешното рафинирано - изчистено и стилизирано слово.

Това е причината, поради която се върнах към първата ни азбука и изписването ѝ чрез тъкане с традиционни, естествени материали. А тъкането като първично познание на човека и в изпълнението си, съдържащо магичната символика на сътворението, допълва смисъла за отпечатване на Светлината върху земната материя. Именно този синтез олицетворявам чрез изпълнението на творбата - "В началото бе словото".

Окултуряването също като процес по възпитание и облагородяване символизира светлината. Светлината е символ на развитието и именно заради това тъканта с надпис "България" на глаголица следваше да претърпи промяна, изхождайки от осъзнаването, че писмеността, с която боравим в момента изхожда от предишната.

Паното символизира първичната светлина - Словото на българина и чрез материалите, от които е изработено, носи усещането за отминал етап от развитието на културата ни. Чрез последващото обработване придавам нов облик - смисъл и живот на миналото.

Процесът по окултуряване премина през следните етапи:

- Отделяне на непредената вълна от литата тъкан (*Фигура 4*);
- Изготвяне на кройка на палто;
- Изрязване на тъканта по кройката;
- Ушиване на палтото (*Фигура 5 и 6*);
- Предене на непредената вълна.

Фигура 4

Фигура 5

По последната стъпка от преработването на тъканта става ясно, че процесът по окултуряване продължава своето развитие, тъй като съдържа потенциал за създаване на друго изделие. Изтъканата част, чрез техниката лито, е превърната в палто, а непредената вълна е в процес на изпридане. Като естествено, намирайки се в тази фаза на обработка, следва да бъде използвана за нещо друго, от което да бъде превърната в краен и завършен продукт.

Така представям своето виждане за процеса по окултуряване, който изобразява развитието

и промяната на нещо добро, но старо и неизползваемо, даващо основа от него да произлезе друго - функционално в днешния свят. Чрез средствата завещани ни от миналото да срещнем бъдещето в настоящето.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Български тълковен речник, изд. "Наука и изкуство", С., 2012.
- [2] <https://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BE>
- [3] Светото Евангелие, Глава първа